

When Esav Met Yaakov: A Jew in a non-Jewish World

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

Introduction

1. Midrash, Bereishit Rabbah 78:15

ויאמר לו עשו אציגה נא עמך וגו', בקש ללותו ולא קבל עליו, רבינו כד הוה סליק למלכותא הוה מסתכל בהדא פרשתא ולא הוה נסיב ארמאה עמיה, חד זמן לא אסתכל בה ונסב עמיה רומאין (ארמאין) ולא הגיע לעכו עד שמכר הסוס שלו
And Esav said to him, "I will go forth with you." He wished to escort Yaakov, but Yaakov did not accept him. When our master went to the government, he would study this portion and not take an Aramean with him. Once he did not study it and he took Arameans with him, and he did not reach Akko before he sold his horse.

The pesukim

2. Bereishit 33:1-16

(א) וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש ויחץ את הילדים על לאה ועל רחל ועל שתי השפחות: (ב) וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשנה ואת לאה וילדיה אחרנים ואת רחל ואת יוסף אחרנים: (ג) והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו:

(ד) וירץ עשו לקראתו ויחבקוהו ויפל על צווארו וישקהו ויבכו: (ה) וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חננו אליקים את עבדך:

(ו) ותגשן השפחות הנה וילדיהן ותשתחוין: (ז) ותגש גם לאה וילדיה וישתחוו ואחר נגש יוסף ורחל וישתחוו:
(ח) ויאמר מי לך כל הממנה הנה אשר פגשתי ויאמר למצא חן בעיני אדני: (ט) ויאמר עשו יש לי רב אחי זה לך אשר לך: (י) ויאמר יעקב אל נא אם נא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידו כי על פן ראיתי פניך פראת פני אליקים ותרצני: (יא) קח נא את ברכתי אשר הבאת לך כי חנני אליקים וכי יש לי כל ויפצר בו ויקח:

(יב) ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך: (יג) ויאמר אליו אדני ידע כי הילדים רפים והצאן והבקר עלות עלי ודפקום יום אחד ומתו כל הצאן: (יד) ועבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני וירגל הילדים עד אשר אבא אל אדני שעיריה: (טו) ויאמר עשו אציגה נא עמך מן העם אשר אתי ויאמר למה זה אמצא חן בעיני אדני: (טז) וישב ביום ההוא עשו לדרך שיעירה:

¹And Yaakov raised his eyes and saw: Esav was coming, with four hundred men. And he split the children upon Leah, Rachel and the two maids. ²And he put the maids and their children first, and Leah and her children later, and Rachel and Yosef later. ³And he passed before them, and they bowed to the ground seven times until he reached his brother.

⁴And Esav ran to greet him, and he hugged him and he fell upon his neck and they kissed and they cried. ⁵And he raised his eyes and he saw the women and children and he said, 'Who are these to you?' And he said: The children Gd has given your servant.

⁶And the maids came forward, them and their children, and they bowed. ⁷And Leah and her children also came forward and they bowed, and then Yosef and Rachel came forward and they bowed.

⁸And he said, 'What is all of this camp of yours that I encountered?' And he said, 'To find favour in the eyes of my master.' ⁹And Esav said, 'I have much; my brother, may yours be yours.' ¹⁰And Yaakov said, 'No, please, if I have found favour in your eyes then take my gift from my hands; seeing your face is like seeing the face of Gd, and you have been satisfied with me. ¹¹Take my blessing which has been brought to you, for Gd has shown me favour and I have all.' And he pushed him, and he took it.

¹²And he said, 'Let us travel and go, and I will go opposite you.' ¹³And he said to him, 'My master knows that the children are soft and the nursing sheep and cattle are upon me. Were I to push them for a day, all of the sheep would die. ¹⁴Let my master pass before his servant, and I will travel slowly, in accord with the work before me and in accord with my children, until I come to my master, to Seir.' ¹⁵And Esav said, 'I will go forth now with you, leaving the nation that is with me.' And he said, 'Why? Let me find favour in the eyes of my master.' ¹⁶And Esav returned to his path to Seir on that day.

3. Midrash, Sifri Behaalotcha 69

'וישקהו' נקוד עליו שלא נשקו בכל לבו

ר"ש בן יוחי אומר הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב אלא נהפכו רחמיו באותה שעה ונשקו בכל לבו

'And he kissed him' has dots atop it, for he did not kiss Yaakov with all of his heart.

R' Shimon bar Yochai said: It is established halachah that Esav hates Yaakov, but his mercies were reversed at that moment, and he kissed Yaakov with all of his heart.

4. Ibn Ezra to 33:4

הדרש על נקודות וישקוה טוב הוא לעתיקי משדים כי על דרך הפשט לא חשב עשו לעשות רע לאחיו, והעד 'ויבכו' כאשר עשה יוסף עם אחיו

The lesson regarding the dots of *vayishakehu* is good for those who were recently weaned, but on a literal level Esav did not plan to harm his brother. 'And they cried' is as Yosef did with his brothers.

5. Talmud, Avodah Zarah 25b

שאלו להיכן הולך ירחיב לו את הדרך כדרך שעשה יעקב אבינו לעשו הרשע דכת' עד אשר אבא אל אדוני שעירה וכת' ויעקב נסע סכותה
If he asks the Jew where he is going, the Jew should extend the route, as Yaakov did to Esav...

Do we really learn from this?

6. Ramban to 32:1

ויש בה עוד רמז לדורות כי כל אשר אירע לאבינו עם עשו אחיו יארע לנו תמיד עם בני עשו, וראוי לנו לאחז בדרכו של צדיק שנזמין עצמנו לשלשת הדברים שהזמין הוא את עצמו, לתפלה ולדורון ולהצלה בדרך מלחמה, לברוח ולהנצל

There is another hint in it for generations, for all that happened to our father with his brother Esav will always happen to us with the children of Esav. We should emulate the righteous one, preparing ourselves in the three ways he prepared himself: For prayer, a gift, and rescue via war, to flee and be saved.

7. Midrash, Bereishit Rabbah 75:11

באותה שעה שקרא יעקב לעשו אדוני אמר לו הקב"ה אתה השפלת עצמך וקראת לעשו אדוני ה' פעמים חייך אני מעמיד מבניו שמנה מלכים קודם לבניך, שנאמר (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו וגו'

When Yaakov called Esav "my master", Gd said to him: You lowered yourself and called Esav "my master" eight times; by your life, I will establish eight kings from his descendants before yours, as it is written...

Galut vs. Israel

8. R' Dovid Cohen, Maaseh Avot Siman laBonim I pg. 9-12

ולענ"ד נראה לדייק בלשונו הזהב של הרמב"ן שכתב "שהיתה קבלה בידם שזו פרשת גלות." ונראה שעלינו ללמוד מכל הנהגותיו של יעקב אבינו, אלא שחז"ל תפסוהו על מה שעשה כן בהיותו בארץ ישראל שאז אין לנהוג הנהגת גלות... בפסוקים מפורש דורון ותפילה, ומלחמה מוזכרת בקרא באופן ד"והיה המחנה הנשאר לפליטה" הרי שמטרת המלחמה היא להלחם כדי שהמחנה הנשאר יהיה לפליטה... הרי שמטרת יעקב אבינו היא להציל מה שאפשר עד שנגיע לאחרית הימים ואז יתקיים "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו" אבל קבלה בידו שכל ימי הגלות צריך להכנע מפני עשיו

In my humble opinion we may detect this in Ramban's golden tongue, "There was a tradition in their hands that this is the Portion of Exile." Apparently, we should learn from our ancestor Yaakov's conduct, but our sages criticized him for doing this in Israel, when one should not act in the ways of exile...

The gift and prayer are explicit in the verses, but war is mentioned in "the remaining camp will flee," indicating that the goal of war is to fight so that the remaining camp will flee... The goal of our ancestor Yaakov was to save what he could until we could reach the end of days and the fulfillment of "And the rescuers will ascend Mount Zion to judge Mount Esav." He had a tradition that throughout the days of exile one should be humble before Esav.

9. Midrash, Bereishit Rabbah 76:3

ויאמר אם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו, אלו אחינו שבדרום, והיה המחנה הנשאר לפליטה, אלו אחינו שבגלות
"And he said: Should Esav come to one camp and strike it" refers to our brethren in the south, "And the remaining camp will flee" refers to our brethren in exile.

Chanukah

10. Ramban to 32:4

אמרו בב"ר מחזיק באזני כלב וגו'. אמר לו הקב"ה, לדרכו היה מהלך והיית משלה אצלו ואומר לו כה אמר עבדך יעקב: ועל דעתי גם זה ירמוז כי אנחנו התחלנו נפילתנו ביד אדום, כי מלכי בית שני באו בברית עם הרומיים ומהם שבאו ברומה והיא היתה סבת נפילתם בידם
They said in Bereishit Rabbah 75:3, "One who grips the ears of a dog [enters a fight which is not his own]. Gd said to him: He was going on his way, and you sent to him, 'So says your servant Yaakov.'" In my view this also hints that we began our own fall into the hand of Edom, for the kings of the Second Temple made a pact with the Romans, some of them going to Rome, and this caused their fall into the hands of Rome.